

GLOSAR DE TERMENI

ÎNVĂȚĂMĂNT SPECIAL INTEGRAT

Prof.itinerant Brebenel Vasilica

Școala „Smaranda Gheorghiu” Târgoviște

- ***Deficiență*** -absența, pierderea sau alterarea unei structuri, funcții (anatomice, fiziologice sau psihologice) a unei persoane - moștenită genetic sau ca rezultat al unei boli ,a unui accident, sau datorată condițiilor negative din mediul de dezvoltare al copilului, îndeosebi factorilor psiho-afectivi.
- ***Deficienta mintală*** -este înțeleasă ca o deficiență globală care influențează semnificativ adaptarea socioprofesională, gradul de competență și autonomie socială și personală, afectând întreaga personalitate.

- ***Deficiențe senzoriale*** sunt determinate de unele disfuncții sau tulburări la nivelul principalilor analizatori (vizual și auditiv), cu implicații majore asupra desășurării normale a vieții de relație cu factorii de mediu, dar și a proceselor psihice ale persoanei, având o rezonanță puternică în conduită și modul de existență al acesteia.
- ***Tulburările limbajului*** reprezintă rezultatul disfuncțiilor intervenite în receptionarea, înțelegerea, elaborarea și realizarea comunicării scrise și orale din cauza unor afecțiuni de natură organică, funcțională, psihologică sau educatională, care acționează asupra copilului mic în perioada apariției și dezvoltării limbajului.

- ***Deficiențele fizice și/sau neuromotorii*** reprezintă categoria tulburarilor care afectează în special componentele motrice ale persoanei, având o serie de consecințe în planul imaginii de sine și în modalitățile de relaționare cu factorii de mediu sau cu alte persoane.
- ***Dizabilitate*** se referă la rezultatul unei relații complexe între condițiile de sănătate ale individului, factorii personali și factori externi. Datorită acestei relații, impactul diferitelor medii asupra aceluiași individ, cu anumite condiții de sănătate date, poate varia considerabil.

- **Autism** -sindrom patologic, apărut în copilărie, caracterizat printr-o stare de înstrăinare / retragere, o lipsa de răspuns social și/sau interes față de cei din jur, dificultăți de comunicare și de limbaj, imposibilitatea de a dezvolta un atașament normal și existența unor cai bizare de a răspunde la stimulii din mediul înconjurător.
- **Autismul** este o tulburare definită comportamental, caracterizată prin modificări calitative ale comunicării, interacțiunii și imaginației sociale, prin restrângerea ariei de interese și, adeseori, prin manierism și comportamente repetitive, stereotipe. Hipo-sensibilitatea și hiper-sensibilitatea senzorială față de mediu reprezintă trăsături frecvent întâlnite.
- **Autismul** are mai multe grade de afectare, care se caracterizează prin manifestări de intensitate diferită. Identificarea precoce a condiției va fi urmată de tratamentul și terapia adecvată pentru un parcurs optim spre recuperare.

- **Dislexia** este o tulburare specifică a abilităților de citire care nu sunt dezvoltate la nivelul așteptat prin raportare la nivelul de dezvoltare intelectuală, nivelul de școlarizare și vârsta;
- **Disgrafia** cuprinde toate formele de perturbări ale procesului tipic de achiziție a exprimării în scris (erori la nivelul literelor, erori sintactice și erori de punctuație, organizarea grafică a paragrafelor);
- **Discalculia** este o tulburare specifică de învățare care se exprimă prin perturbări ale procesului tipic de achiziție a abilităților matematice (simț numeric, memorarea tablei adunării și înmulțirii, calcul corect sau fluent, raționament matematic acurat);
- **Dificultățile de învățare** desemnează o categorie de cerințe educaționale speciale (CES) ca urmare a intervenției unor factori extrinseci (școlari, familiali, sociali), dar și a unor factori intrinseci psihoafectivi.

- ***Cerințe educative speciale*** înseamnă nevoi educaționale suplimentare, complementare obiectivelor generale ale educației și adaptate particularităților individuale sau caracteristicilor unei sau altei deficiențe sau dificultăți de învățare.
- ***Integrare școlară*** - proces de adaptare a copilului la cerințele școlii pe care o urmează, de stabilire a unor raporturi afective pozitive cu membrii grupului școlar (clasă) și de desfășurare cu succes a activităților școlare.

- ***Educația integrată*** relevă tendințele sistemelor educaționale contemporane de a-și adapta structurile și programele astfel încât să permită respectarea drepturilor fundamentale ale omului, accesul liber la educație, egalizarea șanselor, asigurarea serviciilor de sprijin, a cooperării și parteneriatului pentru orice persoană, indiferent de particularitățile funcționale și socio-culturale care o definesc.
- ***Educație incluzivă*** - proces permanent de îmbunătățire a instituției școlare, având ca scop exploatarea resurselor existente, mai ales a resurselor umane, pentru a susține participarea la procesul de învățământ a tuturor persoanelor din cadrul unei comunitați.

- ***Incluziune*** - procesul de pregătire a unităților de învățământ pentru a cuprinde în procesul de educație toți membrii comunității, indiferent de caracteristicile, dezavantajele sau dificultățile acestora.
- ***Școală incluzivă*** - unitate de învățământ în care se asigură o educație pentru toți copiii și reprezintă mijlocul cel mai eficient de combatere a atitudinilor de discriminare. Copiii din aceste unități de învățământ beneficiază de toate drepturile și serviciile sociale și educaționale conform principiului "resursa urmează copilul".

- ***Profesor itinerant/de sprijin*** - este acea persoana specializata în activitatile educative și recuperatorii adresate copiilor cu cerinte speciale în educatie. Statutul sau este de profesor specializat care poate fi angajatul unei scoli speciale, al unui centru de recuperare sau chiar angajatul unei scoli de masa.
- Pe langă activitațiile specifice desfășurate în afara orelor de clasa împreuna cu acei copii considerați ca având cerințe speciale, participă și la activitațiile didactice din clasa, împreuna cu profesorul școlii de masa unde se ocupa în special de copiii cu dificultăți în receptarea și înțelegerea mesajului lecției sau în realizarea sarcinilor primite la anumite discipline.

● *Responsabilul de caz servicii psihoeducaționale*

- profesorul itinerant /sprijin/profesorul diriginte/profesorul învățământ primar/preșcolar care desfășoară activitate de instruire la clasă, pentru elevul cu CES integrat în învățământul de masă;
- profesorul de psihopedagogie specială cu funcția de diriginte pentru elevul cu CES din învățământul special;
- cadrul didactic cu funcția de diriginte pentru elevul cu CES înscris într-o unitate de învățământ de masă, școlarizat la domiciliu sau în spital;
- Numirea responsabilului de caz servicii psihoeducaționale se face de către directorul unității de învățământ unde este încadrat, în termen de 5 zile de la primirea certificatului de orientare școlară și profesională.

- ***Curriculum diferențiat*** - se referă la modalitățile de selectare și organizare a conținuturilor, metodelor de predare-învățare, metodelor și tehnicilor de evaluare, la posibilitățile aptitudinale și de înțelegere, la nivelul intereselor și cerințelor educaționale, la ritmul și la stilul de învățare al elevului.
- ***Curriculum adaptat*** - este în stransă legătură cu noțiunea de curriculum diferențiat, în sensul că diferențierea presupune, implicit, și o adaptare a conținuturilor, metodelor, mijloacelor și tehnicilor de lucru în activitățile instructiv-educative.

- ***Adaptarea curriculară*** - orice măsură prin care se accesibilizează curriculumul național în raport cu nevoile speciale/cerințele educaționale speciale ale elevilor. În acest context se pot stabili mai multe niveluri de adaptare, de la adaptarea contextului fizic, a metodelor de predare și până la adaptarea conținuturilor și a cerințelor curriculare.
- ***Evaluare adaptată*** - diferențiere care se realizează la nivelul practicilor de evaluare pedagogică a elevilor, pentru a răspunde cerințelor educaționale speciale ale acestora. Adaptarea evaluării, în raport cu nivelul la care se produce, poate fi realizată de către cadrul didactic de la clasă sau de către echipa multidisciplinară care se ocupă de caz (prin intermediul unui plan educațional personalizat). Evaluarea adaptată se face în raport cu gradul de severitate al TSI, cu gradul de afectare a unei abilități sau a mai multor abilități școlare.

- **Planul de servicii personalizat (PSP)** este un instrument de planificare și coordonare a serviciilor și resurselor individuale. Permite planificarea și coordonarea resurselor și serviciilor personalizate. PSP presupune un proces continuu, periodic, de revizuire și adaptare, fiind un instrument care oferă o viziune globală pe termen lung asupra acțiunilor întreprinse de un complex de servicii. Are caracter multidisciplinar și poate fi concretizat într-un plan de servicii personalizat global, respectiv un plan de servicii personalizat sectorial, pe domenii specifice .
- **Planul educațional personalizat (PEP)** este un instrument de proiectare și evaluare a activității de terapie desfășurată în cadrul instituțiilor educative în scopul recuperării pe toate planurile a copilului cu CES. Acesta reprezintă un fel de „curriculum propriu” și se realizează printr-un proces de adaptare a curriculumului din învățământul general la necesitățile, potentialul și interesele copilului cu CES.
- **Planul de intervenție personalizat (PIP)** vizează un singur domeniu de intervenție și are ca obiectiv final elaborarea unui program individualizat în funcție de necesitățile, interesele, deprinderile, performanțele anterioare, precum și de nivelul functional actual ale fiecărui copil cu dizabilități. Programul este conceput în detaliu și pus în practică prin metodele cele mai adecvate stilului de viață al copilului. Trebuie reevaluat și revizuit periodic.

Bibliografie

- Popovici, D.V., (1999), *Elemente de psihopedagogia integrării*, Editura Pro Humanitate, București.
- Vrașmaș, T., (2001), *Învățământ integrat și/sau incluziv*, Editura Aramis, București.
- Vrașmaș, T., (2004), *Școala și educația pentru toți*, Editura Miniped, București.
- Vrașmaș, E., (2007), *Dificultăți de învățare în școală*, Editura Integral, București.